

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

**ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ СЕМЕНА КУЗНЕЦЯ**

КРЕАТИВНІСТЬ В ПІДПРИЄМНИЦЬКІЙ ДІЯЛЬНОСТІ

**Робоча програма
для студентів спеціальності
076 "Підприємництво, торгівля та біржова діяльність"
другого (магістерського) рівня**

**Харків
ХНЕУ ім. С. Кузнеця
2017**

УДК 005.591.6:338.22(07.034)

K79

Укладачі: В. І. Ковальова
В. В. Тютлікова

Затверджено на засіданні кафедри підприємницької діяльності.
Протокол № 1 від 01.09.2016 р.

Самостійне електронне текстове мережеве видання

Креативність в підприємницькій діяльності : робоча програма для студентів спеціальності 076 "Підприємництво, торгівля та біржова діяльність" другого (магістерського) рівня [Електронний ресурс] / уклад. В. І. Ковальова, В. В. Тютлікова. – Харків : ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2017. – 50 с.

Подано тематичний план навчальної дисципліни та її зміст за модулями й темами. Уміщено плани лекцій, практичних та семінарських занять, матеріали для закріплення знань (завдання для самостійної роботи, контрольні запитання), методи контролю за засвоєнням професійних компетентностей, якими повинен володіти студент після вивчення дисципліни.

Рекомендовано для студентів спеціальності 076 "Підприємництво, торгівля та біржова діяльність" другого (магістерського) рівня всіх форм навчання.

УДК 005.591.6:338.22(07.034)

© Харківський національний економічний
університет імені Семена Кузнеця, 2017

Вступ

Підприємці, які працюють сьогодні у складному, мінливому соціально-економічному середовищі, повинні постійно створювати та впроваджувати у своїй діяльності різні креативні рішення. Це забезпечує їхню ефективну діяльність. Адже у сучасних умовах креативність та її фактори є детермінантами успішної управлінської діяльності, оскільки сприяють швидкому ухваленню рішень, розробленню оригінальних стратегій, впровадженню інновацій і реалізації інших важливих управлінських функцій.

Сьогодні креативність у розвинених країнах стає постійною практикою й основним джерелом конкурентної переваги. Практично у будь-якій галузі виробництва перемагає в кінцевому підсумку той, хто володіє творчим потенціалом.

Навчальна дисципліна "Креативність в підприємницькій діяльності" спрямована: на формування у студентів цілісного уявлення про управління творчими співробітниками, креативними групами, креативними продуктами й освоєння технології створення креативного середовища для прояву творчих здібностей співробітників; на вирішення проблем у діловій сфері; на пошук нестандартних рішень у системі управління підприємством і персоналом.

Програма вивчення навчальної дисципліни "Креативність в підприємницькій діяльності" складена відповідно до освітньо-професійної програми підготовки магістрів і належить до циклу вибірових професійно орієнтованих дисциплін зі спеціальності 076 "Підприємництво, торгівля та біржова діяльність" другого (магістерського) рівня.

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітній ступінь	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 5	Галузь знань 07 "Управління і адміністрування"	За вибором	
Змістових модулів – 2	Спеціальність 076 "Підприємництво, торгівля та біржова діяльність" та інші	Рік підготовки	
Загальна кількість годин – 150		1-й	1-й
		Семестр	
		10-й	9-й
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 3; самостійної роботи студента – 7,3	Освітній ступінь: магістр	Лекції	
		12 год	10 год
		Практичні (семінарські)	
		28 год	20 год
		Самостійна робота	
		110 год	120 год
		Вид контролю	
іспит			

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної і індивідуальної роботи становить:

для денної форми навчання – 36 %;

для заочної форми навчання – 25 %.

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Метою викладання даної навчальної дисципліни є вдосконалення теоретичної орієнтації студентів до нестандартних форм в області: способів і технологій управління персоналом; формування креативного потенціалу організації; засобів актуалізації креативності підприємця, а також практичної підготовки до управління персоналом на основі знання сучасних технологій творчого вирішення проблем у діловій сфері; пошуку нестандартних рішень у кризових ситуаціях для успішної реалізації студентів у професійній діяльності.

Для досягнення мети поставлені такі основні **завдання**:

формування теоретичних знань і практичних навичок реалізації ухвалення нетривіальних рішень (індивідуальних і колективних);

дослідження технологій, призначених для розв'язання завдань і проблем (у першу чергу слабоструктурованих, великомасштабних, управлінських).

Об'єктом навчальної дисципліни є креативність в підприємницькій діяльності.

Предметом вивчення навчальної дисципліни є сучасні креативні технології управління персоналом, технології творчого вирішення проблем у діловій сфері, пошук нестандартних рішень у кризових для організації ситуаціях.

Вивчення даної навчальної дисципліни студент розпочинає, прослухавши більшість навчальних дисциплін гуманітарного та професійного циклів. Теоретико-методологічною базою вивчення цієї дисципліни є такі навчальні дисципліни, як: "Економіка підприємства", "Менеджмент", "Стратегія підприємств", "Обґрунтування господарських рішень і оцінювання ризиків", "Організація виробництва", "Управління консалтинговою діяльністю", "Економічне управління підприємством", "Управління розвитком компанії".

У процесі навчання студенти отримують необхідні знання під час лекційних занять та виконання практичних завдань. Найбільш складні питання винесено на розгляд і обговорення під час семінарських занять. Також велике значення в процесі вивчення та закріплення знань має самостійна робота студентів.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен:

знати:

сутність евристики та креативістики;

структуру креативного процесу;

методи інтенсифікації творчого процесу;

особливості розроблення і використання інновацій у сфері управління персоналом;

принципи та методи формування груп експертів; питання, пов'язані з удосконаленням управління творчим потенціалом особистості й колективу;

методи створення тимчасових творчих колективів з осіб, здатних до ефективної участі в груповому творчому процесі;

Вміти:

продувати нові ідеї, знаходити нестандартні вирішення проблемних завдань;

використовувати на практиці інноваційні методи роботи з персоналом;

розробляти й використовувати інноваційні, креативні інструменти та технології для вирішення завдань управління персоналом;

виконувати аналіз існуючих технік творчості;

організовувати творчий процес;

формувати команди на основі збалансованості ролей;

застосовувати універсальні прийоми вирішення протиріч.

У процесі викладання навчальної дисципліни основна увага приділяється оволодінню студентами професійними **компетентностями**, що наведені в табл. 2.1.

Таблиця 2.1

**Професійні компетентності, які отримують студенти після
вивчення навчальної дисципліни**

Код компетентності	Назва компетентності	Складові компетентності
КвПД* 1.1	Вміти використовувати креативні технології у підприємницькій діяльності	Активізувати творчі складові особистості (власні й інших людей)
		Формувати потенціал менеджера-підприємця креативного типу
		Визначати фактори, що сприяють реалізації креативності в підприємницькій діяльності
КвПД 2.1	Вміти організовувати роботу креативного колективу	Ефективно організувати групову роботу на основі знання процесів групової динаміки й принципів формування команди
		Обґрунтовувати та обирати напрям мотивування творчості в колективі
		Ухвалювати організаційно-управлінські рішення в системі управління знаннями, оцінювати їхні наслідки
		Виконувати функції управління системою комунікацій, її запуск, контроль і регулювання інформаційних потоків у творчому колективі

* КвПД – креативність в підприємницькій діяльності

Структуру складових професійних компетентностей та їхнє формування наведено у табл. А.1 додатка А.

3. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Основи реалізації креативності в підприємницькій діяльності

Тема 1. Основи креативної діяльності та її оцінювання

1.1. Передумови формування креативної діяльності підприємця.

Зміст і особливості креативної освіти. Підходи до трактування поняття "креативний менеджмент". Концепція креативного менеджменту. Складові креативного менеджменту. Протиріччя менеджменту й необхідність нових (творчих) підходів до вирішення завдань підприємцем в умовах протиріч.

1.2. Формування стратегічного мислення як основи креативної діяльності.

Підходи до формування логічного мислення. Формальна та символічна логіка. Удосконалювання мистецтва управління на основі стратегічного мислення. Догматичне, стереотипне й гнучке мислення. Стандартне, проблемне та змішане мислення. Формування ефективного мислення. Найтиповіші помилки, що зустрічаються в процесі мислення. Продуктивне та репродуктивне мислення. Евристичне мислення. Критерії творчого мислення. Організація режиму мислення.

1.3. Оцінювання економічної ефективності інноваційної діяльності.

Сучасні підходи до оцінювання ефективності інноваційної діяльності. Методичний інструментарій оцінювання ефективності інноваційної діяльності підприємств. Технологія оцінювання ефективності інноваційної діяльності підприємств.

Тема 2. Креативність як наукова категорія

2.1. Креативність як наукова категорія.

Поняття креативності. Історичний аспект розвитку поглядів на креативність. Теорії креативності.

2.2. Зв'язок інтелекту й креативності.

Кубоподібна модель інтелекту Дж. Гілфорда. Дивергентне та конвергентне мислення. Методологічна криза в теорії людських здібностей.

2.3. Третя хвиля цивілізації та її вплив на розвиток креативності.

Перехід від індустріального до постіндустріального суспільства. Третя хвиля цивілізації (теорія А. Тоффлера).

Тема 3. Формування та розвиток креативного потенціалу менеджера-підприємця

3.1. Особливості діяльності креативного менеджера-підприємця.

Основні якості та риси, які характеризують менеджера-підприємця креативного типу.

3.2. Формування та розвиток креативного потенціалу менеджера-підприємця.

Формування потенціалу підприємця креативного типу. Структура потенціалу підприємця креативного типу. Концепція формування потенціалу підприємця креативного типу.

Тема 4. Фактори та методи, що сприяють реалізації креативності в підприємницькій діяльності

4.1. Основні фактори, які впливають на креативну діяльність підприємця.

Ситуативні фактори, що сприяють реалізації креативності. Особистісні фактори, що сприяють реалізації креативності. Ситуативні й особистісні фактори, що перешкоджають прояву креативності.

4.2. Теорії розвитку творчої самореалізації підприємця.

Тріада Є. П. Торренса: творчі здібності, творча мотивація, творчі вміння. Я-концепція бізнесмена як фактор успішності його професійної діяльності. Міжособистісні стосунки як фактор творчої самореалізації підприємця.

4.3. Методи творчого та критичного мислення, що сприяють реалізації креативності в підприємницькій діяльності.

Метод мозкової атаки. Метод синектики. Метод контрольних запитань. Метод фокальних об'єктів. Метод асоціацій. Метод функціонально-вартісного аналізу.

Тема 5. Творчий процес і методи його інтенсифікації

5.1. Сутність творчого процесу та методи його інтенсифікації.

Сутність творчості. Стадії та фази творчого процесу. Методи втілення креативності в здійсненні підприємницької діяльності: спрямовані на посилення креативних і евристичних здатностей людини. Техніки креативності: мозкова атака та її різновиди, модеративні методи, ментальні карти, бісоціація, синектика, матричні техніки.

5.2. Ухвалення рішень як наукове завдання.

Ухвалення творчого вирішення проблем: ідеальна модель (Г. Альтшуллер), перехід у надсистему, приймання інверсії, проміжне поле.

5.3. Розвиток творчого мислення.

Принципи розвитку творчого мислення. Навчання персоналу креативним технологіям вирішення виробничих завдань (ТБВЗ).

Змістовий модуль 2

Організація роботи креативного колективу

Тема 6. Принципи, засоби та техніки організації групової роботи

6.1. Поняття групової динаміки.

Найважливіші динамічні процеси. Процес утворення й розвитку груп. Характеристика стадій розвитку групи.

6.2. Типи творчих колективів, їхні особливості.

Класифікація за результатом (одержання нових знань, генерація ідей (прикладна науково-дослідна робота), дослідно-конструкторська робота (ДКР), підготовка й ухвалення рішень). Класифікація за ознакою стабільності (постійні й тимчасові колективи). Класифікація за способом організації (ієрархічна організація та команди). Формування "колективного розуму" команди управління.

Тема 7. Методи інтеграції колективу

7.1. Теоретичні основи інтегративності групи.

Порівняльний аналіз методик оцінювання інтегративності. Згуртованість групи. Ступінь і сфери групової згуртованості. Фактори, що впливають на групову згуртованість. Вимірювання групової згуртованості. Дієва групова емоційна ідентифікація. Умови зародження симпатій і антипатій. Процес тиснення групи на індивіда.

7.2. Сумісність членів групи та спрацьованість.

Рівні міжособистісної сумісності. Методи дослідження і проектування. Дивергенція. Трансформація. Конвергенція. Метод перемикування стратегій. Зміст методу Метчета.

Тема 8. Мотивування креативності колективу

8.1 Емоційне мотивування творчості.

Основна сутність ентузіазму. Визначальна роль ентузіазму в роботі колективу.

8.2. Управління системою мотивації творчих працівників.

Теорії мотивації. Творчий підхід керівника до мотивації працівників. Стимули, феномен "насичення". Визначення домінуючих мотиваційних установок. Оплата за результатом. Критика (вертикальна та горизонтальна), роль критики при мотивації працівників. Типи працівників (генератор ідей, критик і т.п.), організація колективу за принципом ансамблю. Конкуренція й змагання. Рівні змагання: між робітниками, групами, колективами.

Тема 9. Організація комунікаційного процесу у творчому колективі

9.1. Сутність комунікаційного процесу в організації.

Основні завдання комунікаційного процесу. Етапи обміну інформацією в організації.

9.2. Види комунікації в організації.

Керована та некерована комунікація. Рівень комунікативної взаємодії. Вербальна й невербальна комунікація.

9.3. Комунікаційні мережі, їхня сутність і особливості.

Основні види комунікаційних мереж в організації. Типи особистісних комунікаційних мереж. Моделі комунікативних зв'язків у комунікаційних мережах.

Тема 10. Організація системи управління знаннями у творчому колективі

10.1. Управління знаннями як нова функція управління.

Управління знаннями як функція управлінської діяльності. Умови трансформації знань в успіх. Створення умов для доступу до знань. Принципи управління знаннями. Проблеми управління знаннями. Створення умов для доступу до знань.

10.2. Процес управління знаннями.

Зміст внутрішньоорганізаційного управління знаннями. Етапи придбання й засвоєння знань. Зовнішні та внутрішні джерела знань. Завдання управління процесом накопичення знань.

4. Структура навчальної дисципліни

Із самого початку вивчення навчальної дисципліни кожен студент має бути ознайомлений як з робочою програмою дисципліни та формами організації навчання, так і зі структурою, змістом й обсягом кожного з її змістових модулів, а також з усіма видами контролю та методикою оцінювання навчальної роботи. Навчальний процес згідно з робочою програмою навчальної дисципліни "Креативність в підприємницькій діяльності" здійснюється у таких формах: лекційні, семінарські та практичні заняття; виконання індивідуальних завдань; самостійна робота студентів; контрольні заходи. Вивчення студентом навчальної дисципліни відбувається шляхом послідовного та ґрунтовного опрацювання змістових модулів.

У процесі навчання студенти отримують необхідні знання під час лекційних занять і виконуючи практичні завдання. Найбільш складні питання винесено на розгляд й обговорення під час семінарських занять. Також велике значення в процесі вивчення та закріплення знань має самостійна робота студентів. Тематичний план дисципліни складається з двох змістових модулів (табл. 4.1).

Таблиця 4.1

Структура залікового кредиту навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин							
	денна форма				заочна форма			
	усього	у тому числі			усього	у тому числі		
		лекційні заняття	семінарські та практичні заняття	самостійна робота		лекційні заняття	семінарські та практичні заняття	самостійна робота
1	2	3	4	5	6	7	8	9
Змістовий модуль 1. Основи реалізації креативності в підприємницькій діяльності								
<i>Тема 1. Основи креативної діяльності та її оцінювання</i>	14	1	3	10	14	1	2	11
<i>Тема 2. Креативність як наукова кате- горія</i>	14	1	3	10	14	1	2	11

1	2	3	4	5	6	7	8	9
Тема 3. Формування та розвиток креативного потенціалу менеджера-підприємця	13	1	2	10	14	1	2	11
Тема 4. Фактори та методи, що сприяють реалізації креативності в підприємницькій діяльності	13,5	1	2,5	10	14	1	2	11
Тема 5. Творчий процес і методи його інтенсифікації	13,5	1	2,5	10	14	1	2	11
Разом за змістовим модулем 1	68	5	13	50	70	5	10	65
Змістовий модуль 2. Організація роботи креативного колективу								
Тема 6. Принципи, засоби та техніки організації групової роботи	15	2	3	10	14	1	2	11
Тема 7. Методи інтеграції колективу	13,5	1	2,5	10	14	1	2	11
Тема 8. Мотивування креативності колективу	13,5	1	2,5	10	14	1	2	11
Тема 9. Організація комунікаційного процесу у творчому колективі	13,5	2	2,5	9	14	1	2	11
Тема 10. Організація системи управління знаннями у творчому колективі	14,5	1	4,5	9	13	1	2	9
Підготовка до іспиту	10	–	–	10	10	–	–	10
Передекзаменаційні консультації	2	–	–	2	2	–	–	2
Разом за змістовим модулем 2	82	7	15	60	70	5	10	55
Усього годин за модулями	150	12	28	110	150	10	20	120

5. Теми та плани семінарських занять

Семінарське заняття – це форма навчального заняття, за якої викладач організовує дискусію навколо попередньо визначених тем, до яких студенти готують тези виступів. На кожному семінарському занятті викладач оцінює підготовлені студентами доповіді та презентації з окреслених питань (табл. 5.1), їх виступи, активність у дискусії, вміння формулювати і відстоювати свою позицію тощо. Підсумкові бали за кожне семінарське заняття виставляються у відповідний журнал. Отримані студентом бали за окремі семінарські заняття враховуються в процесі накопичення підсумкових балів з даної навчальної дисципліни.

Плани семінарських занять

Назва теми	Програмні запитання	Кількість годин	Літературні джерела
1	2	3	4
Змістовий модуль 1. Основи реалізації креативності в підприємницькій діяльності			
<i>Тема 1. Основи креативної діяльності та її оцінювання</i>	<i>Тема семінарського заняття "Креативне мислення"</i> 1. Догматичне, стереотипне й гнучке мислення. 2. Стандартне, проблемне й змішане мислення. 3. Формування ефективного мислення. 4. Сучасні підходи до оцінювання ефективності інноваційної діяльності	1	Основна: [1 – 6]. Додаткова: [8; 15; 10]
<i>Тема 2. Креативність як наукова категорія</i>	<i>Тема семінарського заняття "Креативність як наукова категорія"</i> 1. Історичний аспект розвитку поглядів на креативність. 2. Теорії креативності. 3. Критерії творчого мислення	1	Основна: [1 – 3]. Додаткова: [8; 11]
<i>Тема 3. Формування та розвиток креативного потенціалу менеджера підприємця</i>	<i>Тема семінарського заняття "Менеджер креативного типу"</i> 1. Формування потенціалу менеджера креативного типу. 2. Структура потенціалу менеджера креативного типу. 3. Концепція формування потенціалу менеджера креативного типу	1	Основна: [1 – 6]. Додаткова: [10; 15; 17 – 19]
<i>Тема 4. Фактори та методи, що сприяють реалізації креативності в підприємницькій діяльності</i>	<i>Тема семінарського заняття "Фактори, що сприяють реалізації креативності"</i> 1. Основні фактори, які впливають на креативну діяльність підприємця. 2. Ситуативні та особистісні фактори, що сприяють реалізації креативності. 3. Тріада Е. Торренса	0,5	Основна: [1 – 6]. Додаткова: [15; 16; 17]

1	2	3	4
Тема 5. Творчий процес і методи його інтенсифікації	<i>Тема семінарського заняття "Активізація творчого процесу"</i> 1. Методи втілення креативності в здійсненні підприємницької діяльності. 2. Техніки креативності. 3. Принципи розвитку творчого мислення	0,5	Основна: [1; 2]. Додаткова: [7; 11]
Змістовий модуль 2. Організація роботи креативного колективу			
Тема 6. Принципи, засоби та техніки організації групової роботи	<i>Тема семінарського заняття "Організація групової роботи"</i> 1. Процес утворення та розвитку груп. 2. Характеристика стадій розвитку групи. 3. Типи творчих колективів, їхні особливості	1	Основна: [1 – 3]. Додаткова: [10; 15]
Тема 7. Методи інтеграції колективу	<i>Тема семінарського заняття "Згуртованість групи"</i> 1. Згуртованість групи. 2. Ступінь і сфери групової згуртованості. 3. Сумісність членів групи і справцьованість. Рівні міжособистісної сумісності	0,5	Основна: [1 – 3]. Додаткова: [7; 10; 15]
Тема 8. Мотивування креативності колективу	<i>Тема семінарського заняття "Мотивація креативності"</i> 1. Поняття ентузіазму. Визначальна роль ентузіазму в роботі колективу. 2. Управління системою мотивації творчих працівників	0,5	Основна: [1 – 3]. Додаткова: [7; 8; 14]
Тема 9. Організація комунікаційного процесу у творчому колективі	<i>Тема семінарського заняття "Комунікації у творчому колективі"</i> 1. Керована та некерована комунікація. 2. Комунікаційні мережі, їхня сутність і особливості	0,5	Основна: [1 – 3]. Додаткова: [9; 12]

1	2	3	4
Тема 10. Організація системи управління знаннями у творчому колективі	<i>Тема семінарського заняття "Система управління знаннями на підприємстві"</i> 1. Принципи управління знаннями. 2. Зовнішні та внутрішні джерела знань. 3. Завдання управління процесом накопичення знань	0,5	Основна: [1 – 3]. Додаткова: [8; 13; 14]
Разом годин за модулями		7,0	

6. Теми практичних занять

Практичне заняття – це форма навчального заняття, за якої викладач організовує детальний розгляд студентами окремих теоретичних положень навчальної дисципліни та формує вміння та навички їхнього практичного застосування шляхом індивідуального виконання студентом відповідно сформульованих завдань. Проведення практичного заняття ґрунтується на попередньо підготовленому методичному матеріалі – тестах для виявлення ступеня оволодіння студентами необхідними теоретичними положеннями, наборі завдань різної складності для розв'язування їх студентами на занятті.

Практичне заняття включає проведення попереднього контролю знань, вмінь і навичок студентів, постановку загальної проблеми викладачем та її обговорення за участю студентів, розв'язування завдань із їхнім обговоренням, розв'язування контрольних завдань, їхню перевірку, оцінювання (табл. 6.1).

Таблиця 6.1

Перелік тем практичних занять

Назва змістового модуля	Теми практичних занять (за модулями)	Кількість годин	Література
1	2	3	4
Змістовий модуль 1. Основи реалізації креативності в підприємницькій діяльності	<i>Завдання 1.</i> Вибір конкурентної стратегії інноваційної фірми методом теорії ігор	2	Основна: [1 – 6]. Додаткова: [8; 15]
	<i>Завдання 2.</i> Вирішення завдань за методом відбору креативних ідей	2	Основна: [1 – 3]. Додаткова: [8; 11]

1	2	3	4
	<i>Завдання 3.</i> Метод "Альпи" під час планування робочого дня керівника	1	Основна: [1 – 6]. Додаткова: [10; 15; 17 – 19]
	<i>Завдання 4.</i> Управління творчим потенціалом підприємства	2	Основна: [1 – 6]. Додаткова: [15 – 17]
	<i>Колоквіум</i> за змістовим модулем 1 "Основи реалізації креативності в підприємницькій діяльності"	2	Основна: [1 – 6]. Додаткова: [7; 8; 15; 16; 19]
Разом за змістовим модулем 1		9	
Змістовий модуль 2. Організація роботи креативного колективу	<i>Завдання 6.</i> Ухвалення управлінського рішення за методом "дерева рішень"	2	Основна: [1; 2]. Додаткова: [7; 11]
	<i>Завдання 7.</i> Технологія формування команди у бізнесі (тренінгова вправа). Мозкова атака "Ефективне командоутворення"	2	Основна: [1 – 3]. Додаткова: [10; 15]
	<i>Завдання 8.</i> Ділова гра "Створення організаційної культури на підприємстві"	2	Основна: [1 – 3]. Додаткова: [7; 15; 10]
	<i>Завдання 9.</i> Ділова гра "Моделювання системи оплати праці та системи мотивації"	2	Основна: [1 – 3]. Додаткова: [7; 8; 14]
	<i>Завдання 10.</i> Проведення методики визначення комунікативних ролей в організації. Групова робота: принципи дослідження комунікацій та контент-аналіз як метод дослідження комунікацій	2	Основна: [1 – 3]. Додаткова: [9; 12]
	<i>Колоквіум</i> за змістовим модулем 2 "Управління креативністю колективу"	2	Основна: [1 – 3]. Додаткова: [7 – 11; 15]
Разом за змістовим модулем 2		12	
Разом годин за модулями		21	

6.1. Приклади типових практичних завдань за модулями

Змістовий модуль 1

Основи реалізації креативності в підприємницькій діяльності

Завдання 1 (стереотипне). Які ви ухвалите рішення як менеджер підприємства, якщо:

а) продукція вашого підприємства не користується попитом у споживачів на позначеному ринку;

б) ціни на продукцію підприємства різко знизилися;

в) постачальник відмовився від поставок основної сировини для вашої продукції?

Завдання 2 (діагностичне). Магазин "Солодощі України" продає вроздріб цукерки. Директор магазину повинен визначити, скільки коробок цукерок варто закупити у виробника для торгівлі протягом місяця. Імовірність того, що попит протягом тижня буде 33, 34, 37 чи 40 коробок, дорівнюють відповідно 0,2; 0,2; 0,5 і 0,1. Закупівля однієї коробки цукерок коштує магазину 200 грн, а продається за ціною 280 грн. Якщо цукерки не продаються протягом місяця, вони псуються та магазин несе збитки. Скільки коробок цукерок бажано замовляти на продаж? Яка очікувана вартісна цінність цього рішення?

Завдання 3 (діагностичне). Керівництво підприємства ухвалює рішення щодо випуску нової продукції: 1) будівництво великого підприємства; 2) будівництво малого підприємства; 3) продати патент іншому підприємству. Розмір прибутку, який підприємство може одержати, залежить від сприятливого або несприятливого стану ринку (табл. 6.2). Імовірність сприятливого та несприятливого станів економічного середовища дорівнює 0,5.

Таблиця 6.2

Вихідні дані

Стратегія	Дії підприємства	Прибуток підприємства, тис. грн	
		Сприятливий стан	Несприятливий стан
1	Будівництво великого підприємства	400 000	-170 000
2	Будівництво малого підприємства	100 000	-15 000
3	Продати патент іншому підприємству	20 000	20 000

Підприємцю необхідно ухвалити рішення монтувати чи не монтувати нову виробничу лінію за новою технологією. Якщо нова лінія буде працювати безвідмовно, то підприємство отримує прибуток 200 млн грн. Якщо вона зламається підприємство понесе збитки у розмірі 150 млн грн. Згідно з оцінкою головного інженера існує 60 % шансів, що нова виробнича лінія відмовить. Можливо зробити експериментальну установку, а потім вирішувати монтувати чи не монтувати нову виробничу лінію. Експеримент буде коштувати 10 млн грн. Головний інженер вважає, що існує 50 % шансів що експериментальна установка буде працювати. Якщо експериментальна установка буде працювати, то 90 % шансів за те, що змонтована виробнича лінія також буде працювати. Якщо експериментальна установка не буде працювати, то тільки 20 % імовірність того, що виробнича лінія запрацює. Чи необхідно будувати експериментальну установку? Чи слід монтувати виробничу лінію? Яка очікувана вартісна оцінка рішення?

Завдання 4 (евристичне). Підприємство "ЮВЕКО" по виробництву гумових виробів веде переговори з німецькою фірмою того ж профілю щодо створення спільного підприємства в Україні по випуску нового асортименту продукції на базі німецької технології. У якості внеску в статутний капітал німецька сторона пропонує своє встаткування та просить українську сторону оплатити проектні роботи із впровадження нової технології. Технологічний проект містить у собі й організаційний проект, вартість розробки якого становить близько 20 % від вартості всього проекту.

Сам проект повинен складатися із двох частин:

1) організація праці, виробництва й керування в проектному виробництві, включаючи розрахунки чисельності й професійно-кваліфікаційного складу кадрів, розроблення штатного розкладу, системи оплати праці та ін.;

2) організація впровадження нової технології, включаючи розподіл обов'язків, графіки забезпечення, монтажу, запуску й освоєння, у тому числі підготовку кадрів та ін.

У ході переговорів учасники української сторони висловили сумнів у доцільності розроблення проекту німецькими фахівцями, маючи на увазі специфіку систем оплати праці, професійно-кваліфікаційних структур і тарифних сіток, а також законодавчі й інші норми, що регулюють організацію та оплату праці в Україні. Що ж стосується другої частини оргпроекту, то тут пропонувалося взагалі обійтися без неї й розв'язати все в робочому порядку на основі погоджених графіків.

Німецька сторона виступила з категоричними запереченнями. В якості найбільш вагомого аргументу висловлювалися сумніви у своєчасному та повному освоєнні проектних потужностей новим підприємством у разі відсутності детально опрацьованого оргпроекту й необхідного забезпечення його реалізації, що зі свого боку могло розтягти на невизначений строк окупність усього проекту та поставити, таким чином, під сумнів його ефективність.

Даний аргумент представників німецької фірми, похитнув думку окремих фахівців, що приймали участь у переговорах з української сторони. Переговори були тимчасово припинені. На раді директорів ПАТ під час обговорення вимог німецької фірми думки розділилися.

Завдання:

1. Визначите власне ставлення до цієї проблеми.
2. Запропонувати власні пропозиції щодо вирішення складної ситуації, що виникла.
3. Визначити можливі ризики цього співробітництва та напрями їхнього зниження.

Змістовий модуль 2. Організація роботи креативного колективу

Завдання 5 (стереотипне). Підприємець приймає рішення щодо вкладання капіталу в одно з чотирьох підприємства. За наданою йому інформацією відомі певні показники, що подані у табл. 6.3.

Таблиця 6.3.

Показники підприємства

Показники	Підприємства			
	Підприємство "Юта"	Підприємство "Арт"	Підприємство "Бон"	Підприємство "Топ"
Рентабельність продажів (%)	28	31	32	29
Зворотність запасів (дні)	9	7	8	10
Виручка (тис. грн)	150	170	160	140

Проранжуйте ці підприємства методом суми місць. Зробіть рекомендації підприємцю.

Завдання 6 (евристичне). У трудовий колектив, де існує конфлікт між двома групами співробітників із приводу впровадження винаходу, прийшов новий керівник. Яким чином йому необхідно діяти, щоб нормалізувати обстановку, яка створилася в колективі:

а) вибрати актив, групу, доручити розібратися та запропонувати заходи щодо нормалізації обстановки в колективі, опиратися на актив, підтримку керівництва;

б) спробувати переконати й залучити на свою сторону прихильників колишнього стилю роботи, супротивників нового, впливати на них переконанням у процесі дискусії;

в) вивчити перспективи поліпшення якості продукції, що випускається, поставити перед колективом нові перспективні завдання, опиратися на кращі досягнення та трудові традиції колективу, не протиставляти нове старому;

г) установити діловий контакт із прихильниками нового, не ухвалюючи всерйоз доводи прихильників старого підходу до технології виробництва, проводити роботу з реалізації нововведень, впливаючи на супротивників силою свого зразку та зразку інших прогресивних керівників?

Завдання:

1. Скласти план реалізації ваших управлінських рішень.
2. Побудувати матрицю розподілу відповідальності.
3. Скласти план організації реалізації управлінських рішень (план організації управлінських рішень, оформити інформаційну таблицю реалізації рішень).
4. Розробити положення по мотивації реалізації управлінського рішення.
5. Розробити систему контролю реалізації управлінських рішень (контроль за результатами (проміжним, кінцевим)).

7. Самостійна робота

Самостійна робота студента (СРС) – це форма організації навчального процесу, за якої заплановані завдання виконуються студентом самостійно під методичним керівництвом викладача.

Мета СРС – засвоєння в повному обсязі навчальної програми та формування у студентів загальних і професійних компетентностей, які відіграють суттєву роль у становленні майбутнього фахівця вищого рівня кваліфікації.

Навчальний час, відведений для самостійної роботи студентів денної форми навчання, визначається навчальним планом і становить 73 %

(110 годин) від загального обсягу навчального часу на вивчення дисципліни (150 годин). У ході самостійної роботи студент має перетворитися на активного учасника навчального процесу, навчитися свідомо ставитися до оволодіння теоретичними і практичними знаннями, вільно орієнтуватися в інформаційному просторі, нести індивідуальну відповідальність за якість власної професійної підготовки. СРС включає: опрацювання лекційного матеріалу; опрацювання та вивчення рекомендованої літератури, основних термінів та понять за темами дисципліни; підготовку до практичних, семінарських занять; підготовку до виступу на семінарських заняттях; поглиблене опрацювання окремих лекційних тем або питань; виконання індивідуальних завдань (вирішення розрахункових індивідуальних та комплексних завдань) за вивченою темою; написання есе за заданою проблематикою; пошук (підбір) та огляд літературних джерел за заданою проблематикою дисципліни; аналітичний розгляд наукової публікації; контрольну перевірку студентами особистих знань за запитаннями для самодіагностики; підготовку до контрольних робіт та інших форм поточного контролю; підготовку до модульного контролю (колоквіуму); систематизацію вивченого матеріалу з метою підготовки до семестрового екзамену.

Необхідним елементом успішного засвоєння матеріалу навчальної дисципліни є самостійна робота студентів з вітчизняною та закордонною спеціальною економічною літературою, нормативними актами з питань державного регулювання економіки, статистичними матеріалами. Основні види самостійної роботи, які запропоновані студентам для засвоєння теоретичних знань з навчальної дисципліни, наведені в табл. 7.1.

Таблиця 7.1

Завдання для самостійної роботи студентів та форми її контролю

Назва теми	Зміст самостійної роботи студентів	Кількість годин	Форми контролю СРС	Література
1	2	3	4	5
Змістовий модуль 1				
Основи реалізації креативності в підприємницькій діяльності				
<i>Тема 1. Основи креативної діяльності та її оцінювання</i>	Вивчення лекційного матеріалу за темою "Основи креативної діяльності", підготовка до практичного заняття. Підготовка до тестового контролю за темою 1	10	Презентація результатів, тестування	Основна: [1 – 6]. Додаткова: [10]

Продовження табл. 7.1

1	2	3	4	5
<i>Тема 2.</i> Креативність як наукова категорія	Вивчення лекційного матеріалу за темою "Креативність як наукова категорія", підготовка до практичного заняття. Підготовка до тестового контролю за темою 2	10	Тестування	Основна: [1 – 3]. Додаткова: [9]
<i>Тема 3.</i> Формування та розвиток креативного потенціалу менеджера-підприємця	Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до практичного заняття. Виконання завдання "Створення творчого потенціалу керівника"	10	Презентація результату та групова дискусія	Основна: [1 – 6]. Додаткова: [7; 8; 12]
<i>Тема 4.</i> Фактори та методи, що сприяють реалізації креативності в підприємницькій діяльності	Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до практичного заняття. Виконання завдання "Система методів, що сприяють реалізації креативності в підприємницькій діяльності"	10	Захист практичного завдання	Основна: [1 – 6]. Додаткова: [6]
<i>Тема 5.</i> Творчий процес і методи його інтенсифікації	Вивчення лекційного матеріалу. Підготовка до колоквіуму	10	Колоквіум	Основна: [1; 2]. Додаткова: [9]
Усього за змістовим модулем 1		50		
Змістовий модуль 2 Організація роботи креативного колективу				
<i>Тема 6.</i> Принципи, засоби та техніки організації групової роботи	Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до практичного заняття. Виконання завдання "Організація групової роботи"	10	Робота в малих групах, захист практичного завдання	Основна: [1; 2; 3]. Додаткова: [8]
<i>Тема 7.</i> Методи інтеграції колективу	Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до практичного заняття. Підготовка до контрольної роботи за темами 6 – 7	10	Поточна контрольна робота	Основна: [1 – 3]. Додаткова: [8]

1	2	3	4	5
Тема 8. Мотивування креативності колективу	Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до практичного заняття. Виконання завдання "Мотивація творчих працівників"	10	Захист практичного завдання	Основна: [1 – 3]. Додаткова: [14]
Тема 9. Організація комунікаційного процесу у творчому колективі	Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до практичного заняття. Підготовка до контрольної роботи за темами 8 – 9	9	Поточна контрольна робота	Основна: [1 – 3]. Додаткова: [11]
Тема 10. Організація системи управління знаннями у творчому колективі	Вивчення лекційного матеріалу за темами модуля, підготовка до колоквиуму	9	Колоквиум	Основна: [1 – 3]. Додаткова: [13; 14]
Усього за змістовим модулем 2		48		
<i>Підготовка до іспиту</i>		10		
<i>Іспит</i>		2		
Усього за модулем		110		

Необхідним елементом успішного засвоєння матеріалу навчальної дисципліни є самостійна робота студентів з вітчизняною та закордонною спеціальною економічною літературою, статистичними матеріалами, сайтами підприємств.

7.1. Контрольні запитання для самодіагностики

Змістовий модуль 1. Основи реалізації креативності в підприємницькій діяльності

Тема 1. Основи креативної діяльності та її оцінювання

1. Назвіть протиріччя менеджменту та необхідність нових (творчих) підходів до вирішення завдань в умовах протиріч.

2. Дайте характеристику основних галузей креативної економіки XXI століття.

3. Назвіть основні джерела інноваційних ідей.
4. Визначте актуальність запровадження креативного менеджменту в діяльність підприємства.
5. Охарактеризуйте креативний менеджмент як науку та вид діяльності.

Тема 2. Креативність як наукова категорія

1. Охарактеризуйте поняття креативності та назвіть основні ресурси креативності.
2. Наведіть історичний аспект розвитку поглядів на креативність.
3. Дайте характеристику евристики та креативістики.
4. Наведіть порівняльну характеристику творчості та креативності.
5. Охарактеризуйте креативність як соціально-психологічний феномен.
6. Охарактеризуйте структуру креативного процесу.
7. Дайте характеристику особистої та групової креативності.

Тема 3. Формування та розвиток креативного потенціалу менеджера-підприємця

1. Визначте поняття і психологічну структуру творчого потенціалу керівника.
2. Назвіть риси творчого керівника.
3. Визначте особливості процесів мислення керівника.
4. Назвіть послідовність формування інноваційного стилю управління.
5. Дайте характеристику Я-концепції бізнесмена як фактора успішності його професійної діяльності.
6. Які існують проблеми управління економічними процесами в умовах неповної визначеності.
7. Тріада Е. Торренса: творчі здібності, творча мотивація, творчі вміння.
8. Організаційні проблеми управління та їхнє вирішення за допомогою креативного менеджменту.

Тема 4. Фактори та методи, що сприяють реалізації креативності в підприємницькій діяльності

1. Визначте методи пошуку креативних ідей.
2. Дайте характеристику теорії вирішення винахідницьких задач.
3. Наведіть класифікацію типових прийомів пошуку рішень.
4. Які ситуативні фактори, сприяють реалізації креативності?
5. Які особистісні фактори, сприяють реалізації креативності?

6. Назвіть ситуативні й особистісні фактори, що перешкоджають прояву креативності.

7. Дайте характеристику технік креативності: мозковий штурм і його різновиди.

8. Дайте характеристику технік креативності: модеративні методи.

9. Дайте характеристику технік креативності: ментальні карти, бісоціація, синектика, матричні техніки.

Тема 5. Творчий процес і методи його інтенсифікації

1. Охарактеризуйте творчий процес і назвіть його форми.

2. Які методи творчого та критичного мислення ви знаєте? Дайте їм характеристику.

3. Назвіть основні етапи творчого процесу.

4. Які основні принципи розвитку творчого мислення?

Змістовий модуль 2

Організація роботи креативного колективу

Тема 6. Принципи, засоби та техніки організації групової роботи

1. Охарактеризуйте поняття "група" та наведіть основні підходи до аналізу груп.

2. Наведіть які існують види соціальних груп.

3. Дайте визначення поняття "мала група" та наведіть її якісні та кількісні критерії.

4. Назвіть основні функції малої групи.

5. Яка формальна та неформальна структури малої групи?

6. Наведіть основні характеристики великої групи та її видів.

7. Що таке групова динаміка?

8. Охарактеризуйте феномен групового тиску в малій групі.

9. Які існують шляхи створення реальних малих груп?

10. Що таке конформізм, нонконформізм? Як їх можна досліджувати?

Тема 7. Методи інтеграції колективу

1. Дайте визначення ефекту групової спрацьованості.

2. Що таке сумісність як соціально-психологічне явище?

3. Розкрийте сутність групової згуртованості.

4. Що таке соціально-психологічний клімат групи? Які чинники впливають на його формування?
5. Розкрийте сутність процесу прийняття групових рішень.
6. Які існують форми прийняття групових рішень?

Тема 8. Мотивування креативності колективу

1. Наведіть еволюцію поглядів вітчизняних і зарубіжних вчених на поняття "мотивація".
2. Які проблеми мотивації та стимулювання ефективної діяльності працівників і як їх вирішити на базі креативних технологій?
3. Які існують напрями заохочення креативності у персоналу підприємства?
4. Назвіть, які існують методи стимулювання творчої активності персоналу.
5. Назвіть елементи механізму мотивації творчих працівників.

Тема 9. Організація комунікаційного процесу у творчому колективі

1. Назвіть місце та роль комунікації в організації.
2. Опишіть роль комунікацій в організації з погляду різних шкіл в економічній теорії.
3. Визначте, які існують типи комунікації в організації.
4. Яка роль мови жестів і поз у комунікаціях?
5. Назвіть і охарактеризуйте складові комунікативного процесу в творчому колективі?
6. Охарактеризуйте завдання горизонтальних каналів комунікації.
7. Назвіть і охарактеризуйте ступінь участі керівника та персоналу в комунікативному процесі колективу.
8. Які основні завдання комунікативного процесу в творчому колективі?
9. Визначте, що необхідно робити керівнику в комунікативному процесі організації, щоб його дії кваліфікувалися як активні?
10. Визначте, що необхідно робити персоналу підприємства в комунікативному процесі, щоб їхні дії кваліфікувалися як активні?
11. Охарактеризуйте способи вдосконалювання комунікаційного процесу в практиці творчого колективу.
12. Охарактеризуйте типологію комунікаційних мереж, їхні переваги та недоліки.
13. Як комунікативні мережі пов'язані зі згуртованістю групи?

14. За якими критеріями можна оцінити комунікативні мережі?
15. Назвіть параметри комунікативної особистості.
16. Визначите структуру комунікативної компетенції людини.

Тема 10. Організація системи управління знаннями у творчому колективі

1. Охарактеризуйте категорію "знання".
2. Які фактори й умови суспільного та економічного розвитку привели до збільшення ролі знань в організації?
3. Які існують види знань в організації (явні/неявні, формалізовані/неформалізовані)?
4. Назвіть основні форми та джерела знань організації.
5. Опишіть основні етапи процесу управління знаннями.
6. Охарактеризуйте основні методи управління знаннями в сучасних організаціях.
7. Дайте характеристику інструментів управління знаннями: організаційних, HR та інформаційно-технологічних.
8. Які стратегії управління знаннями використовують сучасні організації?
9. Чому інформаційні технології важливі у ході організації системи управління знаннями ?

8. Методи навчання

У процесі викладання навчальної дисципліни для активізації навчально-пізнавальної діяльності студентів передбачено застосування таких навчальних технологій, як: лекції проблемного характеру; робота в малих групах; семінари-дискусії; мозкові атаки; кейс-метод; банки візуального супроводу (табл. 8.1 і 8.2).

Таблиця 8.1

Перелік методик активізації процесу навчання студентів

Тема	Практичне застосування навчальних технологій
1	2
<i>Тема 1.</i> Основи креативної діяльності та її оцінювання	Лекція проблемного характеру з питання: "Проблеми формування креативної діяльності підприємця"

1	2
Тема 2. Креативність як наукова категорія	Лекція дискусія з питання: "Зв'язок інтелекту і креативності"
Тема 3. Формування та розвиток креативного потенціалу менеджера-підприємця	Лекція проблемного характеру з питання: "Формування та розвиток креативного потенціалу менеджера-підприємця"
Тема 4. Фактори та методи, що сприяють реалізації креативності в підприємницькій діяльності	Лекція проблемного характеру з питання: "Теорія розвитку творчої самореалізації підприємства"
Тема 5. Творчий процес і методи його інтенсифікації	Лекція проблемного характеру з питання: "Розвиток творчого мислення"
Тема 6. Принципи, засоби та техніки організації групової роботи	Міні-лекція з питання: "Типи творчих колективів та їх особливості"
Тема 7. Методи інтеграції колективу	Міні-лекція з питання: "Сумісність членів групи та спрацьованість"
Тема 8. Мотивування креативності колективу	Лекція дискусія з питання: "Ентузіазм при мотивуванні творчості"
Тема 9. Організація комунікаційного процесу у творчому колективі	Міні-лекція з питання: "Види комунікацій в організації"
Тема 10. Організація системи управління знаннями у творчому колективі	Лекція проблемного характеру з питання: "Управління знаннями як нова функція управління"

Основні відмінності активних та інтерактивних методів навчання від традиційних визначаються не тільки методикою і технікою викладання, але й високою ефективністю навчального процесу, який виявляється у: високій мотивації студентів; закріпленні теоретичних знань на практиці; підвищенні самосвідомості студентів; формуванні здатності ухвалювати самостійні рішення; формуванні здатності до ухвалення колективних рішень; формуванні здатності до соціальної інтеграції; набутті навичок вирішення конфліктів; розвитку здатності до знаходження компромісів.

Лекції проблемного характеру спрямовано на розвиток логічного мислення студентів. Коло питань теми обмежується двома-трьома ключовими моментами, увага студентів концентрується на матеріалі, що не знайшов відображення в підручниках, використовується досвід закордонних навчальних закладів з роздачею студентам під час лекцій друкованого матеріалу та виділенням головних висновків з питань, що розглядаються. Під час лекцій студентам даються питання для самостійного

розмірковування, на які лектор відповідає сам, не чекаючи відповідей студентів. Така система примушує студентів сконцентруватися та почати активно мислити в пошуках правильної відповіді.

Міні-лекції передбачають викладення навчального матеріалу за короткий проміжок часу й характеризуються значною ємністю, складністю логічних побудов, образів, доказів та узагальнень. Вони проводяться, як правило, як частина заняття-дослідження. Міні-лекції відрізняються від повноформатних лекцій значно меншою тривалістю. Зазвичай міні-лекції тривають не більше 10 – 15 хвилин і використовуються для того, щоб стисло донести нову інформацію до всіх студентів. Міні-лекції часто застосовуються як частини цілісної теми, яку бажано викладати повноформатною лекцією, щоб не втомлювати аудиторію. Тоді інформація надається по черзі кількома окремими сегментами, між якими застосовуються інші форми та методи навчання.

Робота в малих групах дає змогу структурувати практично-семінарські заняття за формою і змістом, створює можливості для участі кожного студента в роботі за темою заняття, забезпечує формування особистісних якостей і досвіду соціального спілкування.

Семінари-дискусії передбачають обмін думками та поглядами учасників з приводу цієї теми, а також розвивають мислення, допомагають формувати погляди і переконання, формують уміння формулювати думки та висловлювати їх, вчать оцінювати пропозиції інших людей, критично підходити до власних поглядів.

Мозкові атаки – метод розв'язання невідкладних завдань, сутність якого полягає в тому, щоб висловити якнайбільшу кількість ідей за дуже обмежений проміжок часу, обговорити та здійснити їхню селекцію.

Кейс-метод – метод аналізу конкретних ситуацій, який дає змогу наблизити процес навчання до реальної практичної діяльності спеціалістів і передбачає розгляд виробничих, управлінських та інших ситуацій, складних конфліктних випадків, проблемних ситуацій, інцидентів у процесі вивчення навчального матеріалу.

Презентації – виступи перед аудиторією, що використовуються для подання певних досягнень, результатів роботи групи, звіту про виконання індивідуальних завдань, інструктажу, демонстрації нових товарів і послуг.

Дидактичні ігри – метод імітації (наслідування, відображення) ухвалення управлінських рішень у різноманітних ситуаціях шляхом програвання (розігрування) за правилами, які вже розроблено або виробляються самими учасниками, реалізується через самостійне вирішення

студентами поставленої проблеми за умови недостатності необхідних знань, коли вони змушені самотійно опановувати новий зміст або шукати нові зв'язки в уже засвоєному матеріалі.

Банки візуального супроводу сприяють активізації творчого сприйняття змісту дисципліни за допомогою наочності.

Таблиця 8.2

Використання методик активізації процесу навчання

Тема навчальної дисципліни	Практичне застосування методик	Методики активізації процесу навчання
Тема 1. Основи креативної діяльності	<i>Практичне заняття.</i> Тема: "Вибір конкурентної стратегії інноваційної фірми методом теорії ігор"	Кейс-метод
Тема 2. Креативність як наукова категорія	<i>Практичне заняття.</i> Тема: "Метод відбору креативних ідей"	Кейс-метод
Тема 3. Формування та розвиток креативного потенціалу менеджера-підприємця	<i>Практичне заняття.</i> Тема: "Метод "Альпи" при плануванні робочого дня керівника"	Кейс-метод
Тема 4. Фактори та методи, що сприяють реалізації креативності в підприємницькій діяльності	<i>Практичне заняття.</i> Тема: "Створення організаційної культури на підприємстві"	Дидактичні ігри
Тема 5. Творчий процес і методи його інтенсифікації	<i>Семінарське заняття.</i> Тема: "Методи втілення креативності в здійсненні підприємницької діяльності"	Семінар-дискусія
Тема 6. Принципи, засоби та техніки організації групової роботи	<i>Практичне заняття.</i> Тема: "Ефективне командування"	Мозкова атака
Тема 7. Методи інтеграції колективу	<i>Практичне заняття.</i> Тема: "Особливості формування команди у бізнесі"	Робота в малих групах, презентація
Тема 8. Мотивування креативності колективу	<i>Практичне заняття.</i> Тема: "Моделювання системи оплати праці та системи мотивації"	Дидактичні ігри
Тема 9. Організація комунікаційного процесу у творчому колективі	<i>Практичне заняття.</i> Тема: "Визначення комунікативних ролей в організації"	Дидактичні ігри
Тема 10. Організація системи управління знаннями у творчому колективі	<i>Семінарське заняття.</i> Тема: "Управління знаннями у творчому колективі"	Презентація

9. Методи контролю

Система оцінювання сформованих компетентностей у студентів враховує види занять, які згідно з програмою навчальної дисципліни передбачають лекційні, семінарські, практичні заняття, а також виконання самостійної роботи. Оцінювання сформованих компетентностей у студентів здійснюється за накопичувальною 100-бальною системою. Відповідно до положення "Про порядок оцінювання результатів навчання студентів за накопичувальною бально-рейтинговою системою" ХНЕУ ім. С. Кузнеця, контрольні заходи включають:

поточний контроль, що здійснюється протягом семестру під час проведення лекційних, практичних, семінарських занять і оцінюється сумою набраних балів;

модульний контроль, що проводиться з урахуванням поточного контролю за відповідний змістовий модуль і має на меті *інтегровану* оцінку результатів навчання студента після вивчення матеріалу з логічно завершеної частини дисципліни – змістового модуля.

підсумковий контроль проводиться за результатами поточного та модульного контролю, а також іспиту (максимальна сума – 100 балів; мінімальна сума, що дозволяє студенту бути атестованим за дисципліною – 60 балів).

Поточний контроль за дисципліною проводиться в таких формах:

- активна робота на лекційних заняттях;
- активна участь у виконанні практичних завдань;
- активна участь у дискусії та презентації матеріалу на заняттях;
- захист індивідуального та комплексних розрахункових завдань;
- проведення поточного тестування;
- проведення письмової контрольної роботи;
- експрес-опитування.

Модульний контроль з даної дисципліни проводиться у формі колоквіуму. **Колоквіум** – це форма перевірки та оцінювання знань студентів у системі освіти у вищих навчальних закладах. Становить проміжний міні-екзамен, що проводиться після вивчення певного блоку теоретичного матеріалу та виконання практичних завдань.

Підсумковий контроль проводиться за результатами поточного та модульного контролю, іспиту.

Порядок проведення поточного оцінювання знань студентів.

Оцінювання знань студента під час семінарських і практичних занять та виконання індивідуальних завдань за дисципліною проводиться за такими критеріями:

- розуміння, ступінь засвоєння теорії та методології проблем, що розглядаються;

- ступінь засвоєння фактичного матеріалу навчальної дисципліни;

- ознайомлення з рекомендованою літературою, а також із сучасною літературою з питань, що розглядаються;

- вміння поєднувати теорію з практикою у процесі розгляду виробничих ситуацій, розв'язання задач, проведення розрахунків під час виконання індивідуальних завдань та завдань, винесених на розгляд в аудиторії;

- логіка, структура, стиль викладу матеріалу в письмових роботах і під час виступів в аудиторії, вміння обґрунтовувати свою позицію, здійснювати узагальнення інформації та робити висновки;

- арифметична правильність виконання індивідуального та комплексних розрахункових завдань.

Максимально можливий бал за конкретним завданням ставиться за умови відповідності виконання завдання студента або його усної відповіді усім зазначеним критеріям. Відсутність тієї або іншої складової знижує кількість балів. Під час оцінювання індивідуальних завдань увага також приділяється якості, самостійності та своєчасності здачі виконаних завдань викладачу, згідно з графіком навчального процесу. Якщо якась із вимог не буде виконана, то бали будуть знижені.

Поточний тестовий контроль проводиться 2 рази за семестр. Тест містить запитання одиничного та множинного вибору щодо перевірки знань основних категорій навчальної дисципліни.

Поточна письмова контрольна робота проводиться 2 раз за семестр і містить у собі практичні завдання різного рівня складності відповідно до тем змістового модуля.

Критерії оцінювання позааудиторної самостійної роботи студентів. Загальними критеріями, за якими здійснюється оцінювання позааудиторної самостійної роботи студентів є: глибина знань, рівень мислення, вміння систематизувати знання за окремими темами, вміння надавати ґрунтовні висновки, володіння категорійним апаратом, навички і прийоми виконання практичних завдань, вміння знаходити необхідну інформацію, здійснювати її систематизацію та оброблення, самореалізація на практичних та семінарських заняттях.

Порядок підсумкового контролю з навчальної дисципліни. Підсумковий контроль знань та компетентностей студентів з навчальної дисципліни здійснюється на підставі результатів поточного та модульного контролю, іспиту. Модульний контроль з цієї дисципліни проводиться у формі колоквіуму.

Завданням іспиту є перевірка розуміння студентом програмного матеріалу загалом, логіки та взаємозв'язків між окремими розділами, здатності творчого використання накопичених знань, уміння сформулювати своє ставлення до певної проблеми навчальної дисципліни тощо.

В умовах реалізації компетентнісного підходу іспит оцінює рівень засвоєння студентом компетентностей, що передбачені кваліфікаційними вимогами. Кожний варіант колоквіуму складається з 20-ти тестових завдань та 2-ох практичних ситуацій, які передбачають вирішення типових професійних завдань фахівця на робочому місці та дозволяють діагностувати рівень теоретичної підготовленості студента і рівень його компетентності з цієї дисципліни.

Студент, який з поважних причин, підтверджених документально, не мав можливості брати участь у формах поточного контролю (не склав змістовий модуль), має право на його відпрацювання у двотижневий термін після повернення до навчання за розпорядженням декана відповідно до встановленого терміну.

Іспит здійснюється у письмовій формі за екзаменаційними білетами. Екзаменаційний білет складається з двох частин: теоретичної – 20-ти тестових завдань за темами навчальної дисципліни; практичної – 2-ох практичних завдань (діагностичне й евристичне завдання).

Зразок екзаменаційного завдання наведено далі.

Зразок екзаменаційного завдання

Форма № Н-5.05

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ СЕМЕНА КУЗНЕЦЯ

Спеціальність 8.076.76

Навчальна дисципліна *"Креативність в підприємницькій діяльності"*

ЕКЗАМЕНАЦІЙНИЙ БІЛЕТ № 1

Теоретична частина

Тестові завдання

1. Сукупність цілеспрямованих дій і вчинків керівників підприємства, націлених на акумулювання креативних ідей щодо вирішення виробничо-господарських проблем, подолання їхніх наслідків, а також сприяння постійному творчому розвитку трудового колективу відноситься до:

- а) адміністративного підходу;
- б) функціонального підходу;
- в) поведінкового підходу;
- г) процесного підходу;
- д) системного підходу.

2. Інноваційний потенціал – це:

а) система взаємодії інвесторів, інноваторів, товаровиробників, що забезпечують випуск і реалізацію конкурентоспроможної продукції (послуг), і розвитку інфраструктури;

б) комплекс інноваційних проектів і заходів, узгоджених за ресурсами, виконавцями та строкам їхнього здійснення, що й забезпечує ефективне освоєння й поширення принципово нових видів продукції;

в) здатність і готовність підприємства здійснити ефективну інноваційну діяльність;

г) наявність відповідних ресурсів для здійснення інноваційної діяльності.

Практична частина

Завдання 1. Проведіть оцінювання інноваційної активності трьох підприємств (табл. 1) .

Таблиця 1

Дані підприємств	Вихідні дані (грн)		
	Підприємство 1	Підприємство 2	Підприємство 3
1	2	3	4
Нематеріальні активи	887 168	236 847	26 724
Інші необоротні активи	9 527 783	4 357 945	1 935 327
Число зайнятих у сфері НДР і ДКР (осіб)	78	34	16

Закінчення табл. 1

1	2	3	4
Чисельність працівників підприємства в цілому (осіб)	236	123	62
Обладнання дослідно-приладового призначення	1 978 169	924 563	146 974
Обладнання виробничо-технологічного призначення	6 147 259	3 284 246	671 289
Знову введені основні виробничі фонди	2 359 691	1 356 759	276 825
Середньорічна вартість основних засобів підприємства	4 924 781	2 963 184	564 127
Прибуток від реалізації нової або вдосконаленої продукції	1 264 238	774 120	87 644
Загальний прибуток від реалізації всієї іншої продукції	2 178 055	1 207 166	176 293
Науково-дослідні й учбово-методичні інвестиційні проекти	2 733 289	1 458 220	127 893
Інші інвестиційні витрати	4 937 862	3 381 326	523 776

Зробіть висновки щодо інноваційної діяльності підприємств.

Завдання 2. Керівництво підприємства ухвалює рішення щодо випуску нової продукції:

- 1) будівництво великого підприємства;
- 2) будівництво малого підприємства;
- 3) продати патент іншому підприємству.

Розмір прибутку, який підприємство може одержати, залежить від сприятливого або несприятливого стану ринку (табл. 2). Імовірність сприятливого й несприятливого станів економічного середовища дорівнює 0,5.

Таблиця 2

Вихідні дані

Стратегія	Дії підприємства	Прибуток підприємства, тис. грн	
		Сприятливий стан	Несприятливий стан
1	Будівництво великого підприємства	400 000	-170 000
2	Будівництво малого підприємства	100 000	-15 000
3	Продати патент іншому підприємству	20 000	20 000

Підприємцю необхідно ухвалити рішення монтувати чи не монтувати нову виробничу лінію за новою технологією. Якщо нова лінія буде працювати безвідмовно, то підприємство отримує прибуток 200 млн грн. Якщо вона зламається підприємство понесе збитки у розмірі 150 млн грн. Згідно з оцінкою головного інженеру існує 60 % шансів, що нова виробнича лінія відмовить. Можливо зробити експериментальну установку, а потім вирішувати монтувати чи не монтувати нову виробничу лінію. Експеримент буде коштувати 10 млн грн. Головний інженер вважає, що існує 50 % шансів що експериментальна установка буде працювати. Якщо експериментальна установка буде працювати, то 90 % шансів за те, що змонтована виробнича лінія також буде працювати. Якщо експериментальна установка не буде працювати, то тільки 20 % імовірність того, що виробнича лінія запрацює. Чи необхідно будувати експериментальну установку? Чи слід монтувати виробничу лінію? Яка очікувана вартісна оцінка рішення?

Підсумкові бали за іспит складаються з суми балів за виконання всіх завдань, округлена до цілого числа за правилами математики. Максимальна кількість балів – 40. Алгоритм вирішення кожного завдання включає окремі етапи, які відрізняються щодо складності, трудомісткості та значення для розв'язання завдання. Тому окремі завдання й етапи їхнього розв'язання оцінюються відокремлено один від одного таким чином:

1) оцінка за правильність виконання тестових завдань дорівнює 10 балам. Тестові завдання містять 20 запитань одиничного та множинного вибору різного рівня складності. Для оцінювання рівня відповідей студентів на тестові завдання використовуються такі критерії: 0,5 бала за кожну правильну відповідь тесту;

2) оцінка за правильність виконання завдання 1 дорівнює 20 балам та формує компетентність – здатність проводити оцінювання інноваційної активності підприємства. Вона містить:

правильно розраховані необхідні коефіцієнти та результати подані у табличній формі – 7 балів;

наведені висновки за кожним коефіцієнтом – 5 балів;

наведено повні висновки за кожним підприємством та пояснення щодо оцінювання інноваційної активності підприємств – 8 балів;

3) оцінка за правильність виконання завдання 2 дорівнює 10 балам та формує компетентність – здатність до структуризації та вартісного оцінювання інноваційної ідеї. Вона містить:

- правильно побудоване дерево рішення – 4 бали;
- правильно розрахована очікувана вартісна оцінка рішень – 2 бали;
- правильно визначено, який із запропонованих напрямів є найбільш прийнятним – 2 бали;
- наведено повні висновки та пояснення – 2 бали.

Для підведення підсумків роботи студентів з цієї навчальної дисципліни виставляється загальна оцінка, яка враховує оцінки за кожним видом контролю. Студент **вважається атестованим**, якщо сума балів одержаних за результатами підсумкової/семестрової успішності дорівнює або перевищує 35 балів за поточний і модульний контроль упродовж семестру, а також дорівнює або перевищує 25 балів за іспит.

Підсумкова оцінка з навчальної дисципліни розраховується з урахуванням балів, отриманих під час поточного та модульного контролю за накопичувальною системою. Результат у балах за семестр складає: *"35 і більше балів – зараховано"*, *"34 і менше балів – не зараховано"* і заносяться у залікову *"Відомість обліку успішності"* навчальної дисципліни. Результат у балах за іспит складає: *"25 і більше балів – зараховано"*, *"24 і менше балів – не зараховано"* і заносяться в *"Екзаменаційну відомість обліку успішності"* навчальної дисципліни. Загальна оцінка з дисципліни складається з суми балів за семестр та іспит: *"60 і більше балів – зараховано"*, *"59 і менше балів – не зараховано"* і заносяться у *"Відомість обліку успішності"*. У випадку отримання менше 60 балів, студент обов'язково здає іспит після закінчення сесії у визначений деканом термін, але не пізніше двох тижнів після початку семестру.

10. Розподіл балів, які отримують студенти

Система оцінювання рівня сформованості професійних компетентностей наведена в табл. 10.1.

Система оцінювання рівня сформованості професійних компетентностей

Професійні компетентності		Навчальний тиждень	Години	Методи та форми навчання		Оцінка рівня сформованості компетентностей	
						Форми контролю	Макс. бал
1	2	3	4	5	6		
Змістовий модуль 1. Основи реалізації креативності в підприємницькій діяльності							28,5
Вміти використовувати креативні технології у підприємницькій діяльності	Формувати стратегічне мислення як основу креативної діяльності	1	Ауд.	2	Лекція Тема 1. Основи креативної діяльності та її оцінювання. Тема 2. Креативність як наукова категорія	Робота на лекції	1
			Ауд.	2	Практичне, семінарське заняття Завдання 1. Вибір конкурентної стратегії інноваційної фірми методом теорії ігор. Семінарське заняття 1. Креативне мислення	Активна участь у виконанні практичного завдання	0,5
			СРС	11	Підготовка до занять Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до практичного заняття	Контроль самостійної роботи не передбачено	0
	Активізувати творчі складові особистості	2	Ауд.	2	Практичне заняття Завдання 2. Рішення завдань за методом відбору креативних ідей. Семінарське заняття 2. Креативність як наукова категорія	Активна участь у виконанні практичного завдання	0,5
			СРС	6	Підготовка до занять Пошук, підбір та огляд літературних джерел за заданою тематикою, підготовка до практичного заняття	Експрес-опитування	0,5
	Формувати потенціал менеджера-підприємця креативного типу	3	Ауд.	2	Лекція Тема 3. Формування та розвиток креативного потенціалу менеджера-підприємця. Тема 4. Фактори та методи, що сприяють реалізації креативності в підприємницькій діяльності	Робота на лекції	1
			Ауд.	2	Практичне заняття Завдання 3. Метод "Альпи" при плануванні робочого дня керівника. Семінарське заняття 3. Менеджер креативного типу	Активна участь у виконанні практичного завдання	0,5
			СРС	11	Підготовка до занять Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до практичного заняття	Презентація	0,5

Продовження табл. 10.1

1		2	3		4		5	6
	Визначати фактори та використовувати методи, що сприяють реалізації креативності в підприємницькій діяльності	4	Ауд.	2	Практичне заняття	Завдання 4. Основні фактори, які впливають на креативну діяльність підприємця. Семінарське заняття 4. Фактори, що сприяють реалізації креативності	Активна участь у дискусії	0,5
			СРС	8	Підготовка до занять	Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до практичного заняття	Тестування Презентація	3 0,5
	Інтенсифікувати творчий процес у професійній діяльності	5	Ауд.	2	Лекція	Тема 5. Творчий процес і методи його інтенсифікації. Тема 6. Принципи, засоби та техніки організації групової роботи	Робота на лекції	1
				2	Практичне заняття	Завдання 5. Управління творчим потенціалом підприємства	Активна участь у виконанні завдання	0,5
			СРС	11	Підготовка до занять	Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до практичного заняття. Підготовка до поточної контрольної роботи	Поточна контрольна робота	8
		6	Ауд.	2	Практичне заняття	Семінарське заняття 5. Активізація творчого процесу. Колоквіум за змістовим модулем 1	Активна участь у виконанні завдання	0,5
			СРС	7	Підготовка до занять	Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до практичного заняття. Підготовка до колоквіуму	Колоквіум	10
		Змістовий модуль 2. Організація роботи креативного колективу						
Вміти організовувати работ у креативного колективу	Ефективно організувати групову роботу	7	Ауд.	2	Лекція	Тема 6. Принципи, засоби й техніки організації групової роботи Тема 7. Методи інтеграції колективу	Робота на лекції	1
				2	Практичне заняття	Семінарське заняття 6. Організація групової роботи. Завдання 7. Прийняття управлінського рішення за методом "Дерева рішень"	Активна участь у виконанні завдання	0,5
			СРС	10	Підготовка до занять	Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до практичного заняття	Презентація	0,5

Продовження табл. 10.1

1		2	3		4		5	6	
Організовувати розумовий процес відповідно до характеру проблеми, що вирішується	8	Ауд.	2	Практичне заняття	Семінарське заняття 7. Згуртованість групи. Завдання 8. Технологія формування команди у бізнесі. Мозкова атака "Ефективне командоутворення"		Активна участь у виконанні практичних завдань	0,5	
			СРС	5	Підготовка до занять	Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до практичного заняття		Експрес-опитування	0,5
		9	Ауд.	2	Лекція	Тема 8. Мотивування креативності колективу Тема 9. Організація комунікаційного процесу у творчому колективі		Робота на лекції	1,0
				2	Практичне заняття	Семінарське заняття 8. Мотивація креативності. Завдання 9. Ділова гра "Створення організаційної культури на підприємстві"		Активна участь у виконанні практичних завдань	0,5
			СРС	11	Підготовка до занять	Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до практичного заняття		Презентація	0,5
				10	Ауд.	2	Практичне заняття	Завдання 10. Ділова гра "Моделювання системи оплати праці та системи мотивації"	
	СРС	6	Підготовка до занять			Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до практичного заняття		Презентація	0,5
	11	Ауд.	2		Лекція	Тема 9. Організація комунікаційного процесу у творчому колективі. Тема 10. Організація системи управління знаннями у творчому колективі		Робота на лекції	1
			2		Практичне заняття	Семінарське заняття 9. Комунікації у творчому колективі. Завдання 11. Проведення методики визначення комунікативних ролей в організації		Активна участь у виконанні практичних завдань	0,5
		СРС	10		Підготовка до занять	Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до практичного заняття		Експрес-опитування	0,5
			12		Ауд.	2	Практичне заняття	Завдання 12. Принципи дослідження комунікацій та контент-аналіз як метод дослідження комунікацій	
		СРС		6		Підготовка до занять	Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до практичного заняття		Тестування
Обґрунтовувати та обирати напрям мотивування творчості в креативному менеджменті		10	Ауд.	2	Практичне заняття	Завдання 10. Ділова гра "Моделювання системи оплати праці та системи мотивації"		Активна участь у виконанні практичних завдань	0,5
Виконання функцій управління системою комунікацій	СРС			6	Підготовка до занять	Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до практичного заняття		Презентація	0,5
		11	Ауд.	2	Лекція	Тема 9. Організація комунікаційного процесу у творчому колективі. Тема 10. Організація системи управління знаннями у творчому колективі		Робота на лекції	1
	2			Практичне заняття	Семінарське заняття 9. Комунікації у творчому колективі. Завдання 11. Проведення методики визначення комунікативних ролей в організації		Активна участь у виконанні практичних завдань	0,5	
	СРС	10	Підготовка до занять	Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до практичного заняття		Експрес-опитування	0,5		
		12	Ауд.	2	Практичне заняття	Завдання 12. Принципи дослідження комунікацій та контент-аналіз як метод дослідження комунікацій		Активна участь у виконанні практичних завдань	0,5
	СРС			6	Підготовка до занять	Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до практичного заняття		Тестування	4

Закінчення табл. 10.1

1		2	3		4		5	6
	Приймати організаційно-управлінські рішення в системі управління знаннями	13	Ауд.	2	Практичне заняття	Семінарське заняття 10. Система управління знаннями на підприємстві. Завдання 13. Управління процесом накопичення знань	Активна участь у дискусії	0,5
			CPC	4	Підготовка до занять	Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до поточної контрольної роботи	Поточна контрольна робота	8
		14	Ауд.	2	Практичне заняття	Завдання 14. Зовнішні та внутрішні джерела знань	Активна участь у дискусії	0,5
			CPC	4	Підготовка до занять	Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до колоквіуму	Колоквіум	10
		СЕСІЯ	Ауд.	2	Передекзаменаційна консультація	Вирішення практичних завдань на різні теми, що входять до підсумкового контролю	Підсумковий контроль	40
				2	Іспит	Виконання завдань екзаменаційного білету		
			CPC	12	Підготовка до іспиту	Повторення матеріалів змістових модулів		
Усього			150		Загальна максимальна кількість балів з дисципліни			100
з них:								
аудиторні			40		27 %	поточний контроль		60
самостійна робота			110		73 %	підсумковий контроль		40

Розподіл балів у межах тем змістових модулів наведено в табл.10.2.

Таблица 10.2

Розподіл балів за темами

Поточне тестування та самостійна робота										Іспит	Сума
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9	T10	40	100
1,75	1,25	1,5	1,5	1,25	2,75	1,75	1,75	2,25	1,5		
Тестування					Тестування						
3					4						
Поточні контрольні роботи					Поточні контрольні роботи						
8					8						
Колоквіум					Колоквіум						
10					10						

Примітка. T1, T2 ... T10 – теми змістових модулів.

Максимальну кількість балів, яку може накопичити студент протягом тижня за формами та методами навчання наведено в табл. 10.3.

Таблиця 10.3

Розподіл балів за тижнями

Теми змістового модуля			Лекції	Практичні	Презентація	Тестування	Експрес-опитування	Поточні контрольні роботи	Колоквіум	Усього
Змістовий модуль 1. Основи реалізації креативності в підприємницькій діяльності	Тема 1 Тема 2	1 тиждень	1	0,5	–	–	–	–	–	1,5
	Тема 1 Тема 2	2 тиждень	–	0,5	–	–	0,5	–	–	1
	Тема 3 Тема 4	3 тиждень	1	0,5	0,5	–	–	–	–	2
	Тема 3	4 тиждень	–	0,5	0,5	3	–	–	–	4
	Тема 5 Тема 6	5 тиждень	1	0,5	–	–	–	8	–	9,5
	Тема 5	6 тиждень	–	0,5	–	–	–	–	10	10,5
Змістовий модуль 2. Організація роботи креативного колективу	Тема 6 Тема 7	7 тиждень	1	0,5	0,5	–	–	–	–	–
	Тема 6 Тема 7	8 тиждень	–	0,5	–	–	0,5	–	–	1
	Тема 8 Тема 9	9 тиждень	1	0,5	0,5	–	–	–	–	2
	Тема 8	10 тиждень	–	0,5	0,5	–	–	–	–	1
	Тема 9 Тема 10	11 тиждень	1	0,5	–	–	0,5	–	–	2
	Тема 9	12 тиждень	–	0,5	–	4	–	–	–	4,5
	Тема 10	13 тиждень	–	0,5	–	–	–	8	–	8,5
	Тема 10	14 тиждень	–	0,5	–	–	–	–	10	10,5
Усього			6	7	2,5	7	1,5	16	20	60

Підсумкова оцінка з навчальної дисципліни визначається відповідно до Тимчасового положення "Про порядок оцінювання результатів навчання студентів за накопичувальною бально-рейтинговою системою" ХНЕУ ім. С. Кузнеця (табл. 10.4).

Шкала оцінювання: національна та ЄКТС

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ЄКТС	Оцінка за національною шкалою	
		для іспиту, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82 – 89	B	добре	
74 – 81	C	добре	зараховано
64 – 73	D	задовільно	
60 – 63	E		
35 – 59	FX	незадовільно	не зараховано
1 – 34	F		

Оцінки за цією шкалою заносяться до відомостей обліку успішності, індивідуального навчального плану студента й іншої академічної документації.

11. Рекомендована література**11.1. Основна**

1. Василенко В. О. Інноваційний менеджмент : навч. посіб. для вищ. навч. закл. / В.О. Василенко. – Київ : ЦУЛ, 2003. – 439 с.
2. Верещагіна Г. В. Інноваційний менеджмент : конспект лекцій / Г. В. Верещагіна. – Харків: ХНЕУ, 2011. – 226 с.
3. Дудар Т. Г. Інноваційний менеджмент : навч. посіб. / Т. Г. Дудар. – Київ : ЦУЛ, 2009. – 254 с.
4. Ілляшенко С. М. Управління інноваційним розвитком : навч. посіб. – 2-ге вид., перероб. і доп. / С. М. Ілляшенко. – Суми : Університетська книга ; Княгиня Ольга, 2005. – 324 с.
5. Йохна М. А. Економіка і організація інноваційної діяльності : навч. посіб. / М. А. Йохна. – Київ : Академія, 2005. – 399 с.
6. Куліков П. М. Економіка та організація інноваційної діяльності : навч. посіб. / П. М. Куліков. – Харків : ХНЕУ, 2013. – 246 с.

11.2. Додаткова

7. Джанкинс Р. Искусство креативного мышления / Р. Джанкинс. – Москва : Азбука-Аттикус, 2016. – 432 с.
8. Ефимов В. В. Управление знаниями : учеб. пособ. / В. В. Ефимов. – Ульяновск : УлГТУ, 2005. – 111 с.
9. Кашкин В. Б. Основы теории коммуникации : краткий курс / В. Б. Кашкин. – Москва : АСТ ; Восток-Запад ; Минск : Харвест, 2007.
10. Кузьмін О. Є. Креативний менеджмент : навч. посіб. / О. Є. Кузьмін, С. В. Князь, І. В. Литвин та ін. – Львів : Вид. Львівської політехніки, 2010. – 124 с.
11. Микалко М. М. Энциклопедия бизнес-идей. Тренинг креативности / М. М. Микалко. – Санкт-Петербург : Питер, 2003. – 409 с.
12. Почепцов Г. Теория коммуникации / Г. Т. Почепцов. – Москва : "Рефл-бук", Київ : Ваклер, 2001. – 656 с.
13. Федулова Л. І. Концептуальні засади економіки знань / Л. І. Федулова // Економічна теорія. – 2008. – № 2. – с. 37 – 60.
14. Ходкинсон Д. П. Компетентная организация: психологический анализ процесса стратегического менеджмента / Д. П. Ходкинсон, П. Р. Сперроу ; пер. с англ. – Харьков : Изд-во Гуманитарный центр, 2007. – 392 с.

11.3. Інформаційні ресурси

15. Вартанова О. В. Креативний менеджмент як підґрунтя розвитку креативних працівників підприємства [Електронний ресурс] / О. В. Вартанова, І. В. Шестер. – Режим доступу : http://stvua.com/?wpfb_dl=18.
16. Журавлев В. А. Креативное мышление, креативный менеджмент и инновационное развитие общества [Електронний ресурс] // Креативная экономика. – 2008. – № 4 (16). – С. 3–8. – Режим доступу : <http://www.creativeconomy.ru/articles/3019>.
17. Колоколов В. А. Креативное предпринимательство / В. А. Колоколов, В. А. Титов. [Електронний ресурс] / Современные наукоемкие технологии, 2007. – № 5. – С. 89–91. – Режим доступу : www.rae.ru/snt/?section=content&op=show_article&article_id=2372.
18. Кто такой креативный предприниматель? [Электронный ресурс]. – Режим доступа : <http://rukrasnov.ru/post/creative-entrepreneur/>.
19. Продіус О. І. Креативний менеджмент як запорука сучасного ефективного управління [Електронний ресурс] / О. І. Продіус // Економіка: реалії часу : науковий журнал. – 2012. – № 2 (3). – С. 67–72. – Режим доступу : <http://economics.opu.ua/files/archive/2012/n4-5.html>.

Додатки

Додаток А

Таблиця А. 1

Структура складових професійних компетентностей з навчальної дисципліни "Креативність в підприємницькій діяльності" за Національною рамкою кваліфікацій України

45

Складові компетентності, яка формується в рамках теми	Мінімальний досвід	Знання	Вміння	Комунікація	Автономність і відповідальність
1	2	3	4	5	6
Тема 1. Основи креативної діяльності та її оцінювання					
Формувати стратегічне мислення як основи креативної діяльності	Сутності категорії "мислення". Сутність та функції менеджменту	Знання сутності креативного менеджменту та його методологічної основи. Знання цілей й завдань креативного менеджменту. Типологія мислення в дослідницькій і управлінській діяльності. Оцінювання економічної ефективності інноваційної діяльності	Володіння культурою мислення. Формування цілі, ідеї та задачі креативної діяльності у підприємстві. Проведення оцінювання ефективності інноваційної діяльності	Здатність аргументувати власну позицію щодо концепції креативного менеджменту й оцінювати її ефективність	Готовність використовувати концепцію креативного менеджменту у своїй підприємницькій діяльності
Тема 2. Креативність як наукова категорія					
Активізувати творчі складові особистості (власні й інших людей)	Сутність понять "креативність" та "інтелект". Зв'язок інтелекту та креативності	Знання концепції креативності. Знання основних критеріїв творчого мислення	Виконання аналізу існуючих технік творчості. Генерування креативних ідей і реалізація їх у рамках конкретних підприємств та організацій	Здатність до групової взаємодії при генеруванні ідей	Активізація творчих здібностей, оволодіння прийомами креативного сприйняття реальності та поведінки в освітньому процесі й у професійній діяльності

1	2	3	4	5	6
Тема 3. Формування та розвиток креативного потенціалу менеджера-підприємця					
Формувати потенціал менеджера-підприємця креативного типу	Знання особливостей роботи менеджера та керівника. Роль і функції менеджера на підприємстві	Знання основних вимог, що висуваються сучасним бізнесом до менеджера, відповідального за здійснення креативного процесу в організації. Знання особливостей розроблення й використання інновацій у сфері управління персоналом. Знання методів ухвалення управлінських рішень	Використовування на практиці інноваційних методів роботи з персоналом. Уміння управляти творчим колективом, використовувати нестандартні прийоми до проблемних ситуацій на підприємстві. Здійснювати генерацію та відбір креативних ідей у тісному зв'язку з цілями організації	Вільне компетентне спілкування в діалоговому режимі з широким колом фахівців високої кваліфікації здатних формулювати оригінальні, творчі ідеї	Самостійно будувати схеми управління підприємством і організацією. Здатність нести відповідальність й приймати ризиковані рішення у будь-яких умовах
Тема 4. Фактори та методи, що сприяють реалізації креативності в підприємницькій діяльності					
Визначати фактори та використовувати методи, що сприяють реалізації креативності в підприємницькій діяльності	Знання сутності теорії "Я-концепція". Знання особливостей міжособистісних відносини	Знання ситуативних та особистісних факторів, що сприяють і перешкоджають реалізації креативності у підприємницькій діяльності. Знання методів творчого та критичного мислення	Вміти створювати умови та визначати фактори щодо реалізації креативного менеджменту у підприємницькій діяльності. Вміти організовувати творчі міжособистісні взаємовідносини	Здатність до ідентифікації та подолання проблем міжособистісних комунікацій в умовах креативного менеджменту	Самостійно створювати творчу, креативну атмосферу у колективі за рахунок використання методів творчого та критичного мислення

1	2	3	4	5	6
Тема 5. Творчий процес і методи його інтенсифікації					
Інтенсифікувати творчий процес у професійній діяльності. Використовувати методи активного генерування варіантів рішення, їхній вибір й порівняння	Знання сутності поняття "творчість", основних методів ухвалення рішень у колективі	Знання фаз творчого процесу та його форм. Знання основних технік креативності, основних методів інтенсифікації творчого процесу. Прийоми творчого рішення проблем	Вміти організовувати творчий процес у бізнес середовищі. Виконувати аналіз існуючих технік творчості. Застосовувати методи інтенсифікації творчого процесу в підприємницькій діяльності	Застосування на практиці комунікативних технік партнерського діалогу в умовах формування творчого процесу	Готовність до інтенсифікації творчого процесу у професійній діяльності
Тема 6. Принципи, засоби та техніки організації групової роботи					
Ефективно організувати групову роботу на основі знання процесів групової динаміки та принципів формування команди	Методи організації тимчасових творчих колективів з осіб, здатних до ефективної участі в груповому творчому процесі	Типи творчих колективів, особливості їхнього функціонування. Методи організації тимчасових творчих колективів з осіб, здатних до ефективної участі в груповому творчому процесі. Знання процесу прийняття групового рішення. Рівні групової згуртованості	Формувати команди на основі збалансованості ролей. Визначати групову згуртованість. Оцінювати соціально-психологічний клімат у групі	Здатність до ідентифікації, перерозподілу та підтримки основних комунікаційних ролей в організації	Самостійно організувати групову роботу творчих колективів
Тема 7. Методи інтеграції колективу					
Організовувати розумовий процес відповідно до характеру вирішуємої проблеми	Метод наукового дослідження	Знання методів дослідження та проектування	Організовувати режим мислення. Продукувати нові ідеї, знаходити нестандартні рішення проблемних завдань	Розроблення сценарію комунікативних взаємодій у ході реалізації рішень	Самостійно формулювати варіанти стратегій, тактики, перешкод, що можуть виникнути у процесі реалізації креативного менеджменту

Закінчення додатка А

Закінчення табл. А. 1

1	2	3	4	5	6
Тема 8. Мотивування креативності колективу					
Обґрунтовувати й обирати напрямок мотивування творчості в креативному менеджменті	Сутність поняття "мотивація". Знання основних теорій змісту та процесу мотивації	Визначення домінуючих мотиваційних установок у творчому колективі. Неекономічні методи мотивації творчих працівників	Визначення впливу факторів, що впливають на поведінку персоналу у творчому процесі. Обирати ефективну систему мотивації у творчому колективі	Здатність аргументувати власну позицію щодо формування ефективної системи мотивації творчого колективу	Ухвалення рішень щодо вибору ефективних методів мотивації у творчому колективі
Тема 9. Організація комунікаційного процесу у творчому колективі					
Виконання функцій управління системою комунікацій, її запуск, контроль і регулювання інформаційних потоків у творчому колективі	Сутність понять "комунікація", "комунікаційний процес"	Основні завдання комунікаційного процесу. Етапи обміну інформацією в організації. Види комунікації в організації. Різновиди комунікаційних мереж, їхня сутність і особливості. Моделі комунікативних зв'язків у комунікаційних мережах	Визначення та вирішення проблем структурних комунікацій, зокрема: втрата інформації, інформаційне перевантаження та ін. Вдосконалення комунікативних технік під час організації зворотного зв'язку	Здатність до комунікативної компетентності в бізнес-середовищі	Готовність до виконання функцій управління системою комунікацій, її запуск, контроль та регулювання інформаційних потоків
Тема 10. Організація системи управління знаннями у творчому колективі					
Приймати організаційно-управлінські рішення в системі управління знаннями, оцінювати їхні наслідки	Функції управління. Процес управління	Знання структури системи знань. Знання етапів придбання та засвоєння знань. Знання принципів управління знаннями	Проводити аналіз діяльності організацій у сфері управління знаннями. Ідентифікувати різноспрямовані стратегії в області управління знаннями та використовувати їх на практиці	Мати навички аргументації власної точки зору, а також вироблення спільного групового знання	Володіти навичками розробки заходів, спрямованих на реалізацію програм у сфері управління знаннями

Зміст

Вступ.....	3
1. Опис навчальної дисципліни	4
2. Мета та завдання навчальної дисципліни	4
3. Програма навчальної дисципліни	7
4. Структура навчальної дисципліни.....	11
5. Теми та плани семінарських занять.....	12
6. Теми практичних занять	15
6.1. Приклади типових практичних завдань за модулями	17
7. Самостійна робота.....	20
7.1. Контрольні запитання для самодіагностики	23
8. Методи навчання	27
9. Методи контролю	31
10. Розподіл балів, які отримують студенти	37
11. Рекомендована література.....	43
11.1. Основна	43
11.2. Додаткова	44
11.3. Інформаційні ресурси.....	44
Додатки.....	45

НАВЧАЛЬНЕ ВИДАННЯ

КРЕАТИВНІСТЬ В ПІДПРИЄМНИЦЬКІЙ ДІЯЛЬНОСТІ

**Робоча програма
для студентів спеціальності
076 "Підприємництво, торгівля та біржова діяльність"
другого (магістерського) рівня**

Самостійне електронне текстове мережеве видання

Укладачі: **Ковальова** Вікторія Іванівна
Тютлікова Вікторія Валеріївна

Відповідальний за видання *І. В. Гонтарева*

Редактор *А. С. Ширініна*

Коректор *Т. А. Маркова*

План 2017 р. Поз. № 92 ЕВ. Обсяг 50 с.

Видавець і виготовлювач – ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 61166, м. Харків, просп. Науки, 9-А

*Свідоцтво про внесення суб'єкта видавничої справи до Державного реєстру
ДК № 4853 від 20.02.2015 р.*